

EVROPSKA KOMISIJA
Generalni direktorat za energetiko

Številka: 360-40/2012-59

Datum: 17.02.2014

Zadeva: EU PILOT 5931/13/ENER

Spoštovani,

V nadaljevanju vam prilagamo poročilo o implementaciji 7. člena Direktive o energetske učinkovitosti.

Sistem obvezne energetske učinkovitosti

Uvod

Določbe člena 7 Direktive o energetske učinkovitosti (2012/27/EU) določajo da mora vsaka država članica določiti sistem obveznosti energetske učinkovitosti, s katerim zagotovi, da distributerji energije oziroma podjetja za maloprodajo energije, ki delujejo na ozemlju posamezne države članice, do 31. decembra 2020 dosežejo cilj skupnega prihranka končne energije. Ciljni prihranek energije so letni prihranki energije v obdobju od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2020 in sicer v višini 1,5 % letne količine prodane energije končnim odjemalcem s strani vseh distributerjev energije ali vseh podjetij za maloprodajo energije glede na povprečje v zadnjih treh letih pred 1. januarjem 2013.

Direktiva določa tudi pogoje pod katerimi se ciljni prihranek energije lahko zmanjša, pri čemer je skupno zmanjšanje lahko največ za 25 %, in sicer iz naslednjih razlogov:

- ☞ pri izračunu, se lahko uporabi vrednost 1 % v letih 2014 in 2015, 1,25 % v letih 2016 in 2017 ter 1,5 % v letih 2018, 2019 in 2020;
- ☞ iz izračuna se lahko izključi vso ali del količine prodane energije, ki se uporablja v industrijskih dejavnostih, navedenih v Prilogi I k Direktivi 2003/87/ES;
- lahko se dovoli, da se upošteva prihranek energije, dosežen v sektorjih pretvorbe, distribucije in prenosa energije, vključno z infrastrukturami za učinkovito daljinsko ogrevanje in hlajenje;
- lahko se upošteva prihranek energije, ki izhaja iz posameznih ukrepov, ki se po novem izvajajo od 31. decembra 2008 in so še vedno učinkoviti leta 2020 ter jih je mogoče meriti in preverjati.

Poleg tega je v členu 20. navedeno, da države članice lahko ustanovijo nacionalni sklad za energetske učinkovitosti, katerega namen je spodbujati izboljšanje energetske učinkovitosti. Nadalje je na podlagi določb tega člena direktive omogočeno, da se obveznosti določene v členu 7, izpolnijo tako, da zavezanci v nacionalni sklad za energetske učinkovitosti letno prispevajo znesek, ki je potreben za izpolnitev teh obveznosti.

Prenos direktive 2012/27/EU v nacionalni pravni red

Nova shema obveznega doseganja prihrankov energije za podjetja, ki prodajajo energijo – vsako leto bodo morala doseči 1,5 % prihranka energije glede na povprečno prodajo v letih 2010 do 2012 – se vzpostavlja z novim Energetskim zakonom (EZ-1), ki bo predvidoma stopil v veljavo marca 2014 (trenutno je v zaključni fazi sprejemanja v DZ). Dobavitelji energije bodo morali prihranke energije doseči pri odjemalcih energije, tako da jih bodo spodbujali k različnim ukrepom za varčevanje z energijo, npr. k zamenjavi starih gospodinjskih električnih aparatov, uporabi varčnih sijalk, toplotni izolaciji stavb. Nova shema se od sedaj veljavne razlikuje v tem, da po novem načinu financiranja ukrepov ni določen. To pomeni, da se strošek izvajanja sheme prenaša na sama podjetja, ki prodajajo energijo, po drugi strani pa imajo ta podjetja več fleksibilnosti pri samem načinu izvedbe in financiranju ukrepov za povečanje energetske učinkovitosti.

Z novim zakonom se ohranjajo in nadgrajujejo tudi druge uspešne sheme za doseganje nacionalnega cilja povečanja energetske učinkovitosti, kot je prispevek za povečanje energetske učinkovitosti. Ta bo po novem v celoti namenjen spodbujanju povečanja energetske učinkovitosti v gospodinjstvih in večstanovanjskih stavbah, ki jih izvaja javni sklad Eko sklad.

Nov energetski zakon določa, da Eko sklad na nacionalni ravni pripravlja in izvaja program za izboljšanje energetske učinkovitosti, na podlagi katerega dodeljuje finančne spodbude za investicije v ukrepe učinkovite rabe energije. Program določa tudi potrebna sredstva za samo izvajanje programa, ki se tako kot za spodbude zagotavljajo s prispevkom na rabo energije za povečanje energetske učinkovitosti. Vlada bo z uredbo določila višino prispevka in sicer tako, da bo vsaka kilovatna ura energije, ne glede na to v kakšni obliki je, enakomerno obremenjena. Skupna zbrana sredstva na letnem nivoju morajo zadoščati za izvajanje programa Eko sklada. Prispevek za energetske učinkovitosti bremeni daljinsko toploto, električno energijo ter trda, tekoča in plinasta goriva. Končni odjemalci prispevek k ceni energije ali goriv plačujejo operaterju oziroma dobavitelju energije ali goriv, le ta pa zbrana sredstva nakazuje Eko skladu.

Cilj - Izračun potrebnih doseženih prihrankov energije

Izhodišče za izračun prihrankov na nivoju RS je letno povprečje končne porabe energije, od katere je odšteta neenergetska raba in poraba energije v prometu, v obdobju 2010 do 2012.

	2010	2011	2012
končna poraba (GWh)	58.127	58.210	57.207
neenergetska raba (GWh)	1.213	510	510
poraba v prometu (GWh)	21.091	22.669	22.929
končna poraba brez neenergetske rabe in prometa (GWh)	35.823	35.031	33.768
povprečje 2010 - 2012 (GWh)	34.874		

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, <http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Okolje/Okolje.asp>

Izhodišče za izračun obveznosti po členu 7 Direktive o energetske učinkovitosti tako znaša 34.874 GWh.

Obveznost doseganja skupnega prihranka končne energije v višini 1,5 % novih letnih prihrankov vrednosti v obdobju 2010 do 2012 pomeni, da bi bilo v Sloveniji potrebno vsako leto v obdobju od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2020 doseči 523 GWh novih prihrankov. Vsi ukrepi, s katerimi bodo doseženi ti prihranki morajo trajati vsaj do 2020, tako da bi kumulativni prihranki v obdobju 2014 do 2020 znašali 14.647 GWh.

Ob upoštevanju izjem iz drugega odstavka člena 7 in ob upoštevanju omejitve iz tretjega odstavka bo v Sloveniji ta cilj zmanjšan za 25 %.

Zmanjšanje cilja za 25 %

Drugi odstavek člena 7 določa pogoje, pod katerimi se navedeni prihranek energije lahko zmanjša.

RS bo ciljne prihranke znižala z uporabo določb prve in tretje alineje, to je z uporabo nižjih vrednosti v prvih petih letih in z izvajanjem ukrepov v sektorjih pretvorbe, distribucije in prenosa energije, vključno z infrastrukturami za učinkovito daljinsko ogrevanje in hlajenje. Dopuščeni bodo ukrepi za spodbujanje učinkovite soproizvodnje toplote in električne energije ter izboljšave na sistemih za daljinsko ogrevanje, vključno z izboljšavami v toplotnih postajah.

Ciljna obveznost prihrankov energije, doseženih v posameznih letih, bo tako postopno naraščala od 1 % v letu 2014 do 1,5 % v letu 2020:

- 1 % v letih 2014 in 2015,
- 1,25 % v letih 2016 in 2017 in
- 1,5 % v letih 2018 do 2020.

Ob upoštevanju teh izjem bodo obvezno doseženi prihranki energije v posameznih letih sledeči:

GWh	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	skupaj
	349	349	349	349	349	349	349	
		349	349	349	349	349	349	
			436	436	436	436	436	
				436	436	436	436	
					523	523	523	
						523	523	
							523	
skupaj	349	697	1.133	1.569	2.092	2.616	3.139	11.596

Skupni prihranki v letu 2020 bodo 3.319 GWh, kumulativni prihranki v obdobju 2014 do 2020 pa 11.596 GWh.

Obveznost dobaviteljev energije

Zavezanci za doseganje prihrankov (v nadaljnjem besedilu: zavezanci), ki morajo zagotoviti prihranke energije pri končnih odjemalcih, so vsi dobavitelji elektrike, toplote, plina ter tekočih in trdnih goriv končnim odjemalcem.

Zavezanci pa lahko svojo obveznost namesto, da dosežejo prihranke energije pri končnih odjemalcih, izpolnijo z nakazilom finančnih sredstev Eko sklada v znesku, ki je enak zmnožku prihrankov, ki bi jih morali doseči pri končnih odjemalcih in specifičnega stroška doseganja prihrankov energije Eko sklada.

Zakon daje pravno podlago, da bo Vlada z uredbo določila:

- obdobje in višino prihrankov končne energije, ki jih zavezanci morajo doseči v tem obdobju;
- način izračuna višine prihrankov;
- porazdelitev prihrankov po posameznih letih določenega obdobja in;
- način in roke za izpolnjevanje obveznosti zavezancev.

Ker se tržni deleži dobaviteljev spreminjajo in ker se na trgu pojavljajo novi akterji, bodo prihranki, ki jih bodo morali dosežati posamezni zavezanci izraženi kot delež energije, ki so jo prodali v preteklem letu.

Vlada v uredbi lahko določi izjeme, in sicer na način, da se prihranek primarne energije, dosežen v sektorjih pretvorbe, distribucije in prenosa energije, vključno z infrastrukturami za učinkovito daljinsko ogrevanje in hlajenje, upošteva pri prihranku končne energije. Na ta način bodo kot upravičeni ukrepi vključene tudi izboljšave na sistemih daljinskega ogrevanja in učinkovita soproizvodnja na zemeljski plin v industriji in storitvenem sektorju.

Določitev alternativnih ukrepov

Slovenija bo kot alternativni ukrep za doseganje obveznosti 7. člena Direktive izbrala zbiranje sredstev za spodbujanje ukrepov energetske učinkovitosti, ki se bodo zbirala v nacionalni sklad za energetske učinkovitosti, pri Eko skladu, Slovenskem okoljskem javnem skladu. Eko sklad bo iz zbranih sredstev sofinanciral ukrepe za povečanje energetske učinkovitosti v različnih sektorjih.

Sredstva za izvajanje programa Eko sklada se zagotavljajo s prispevkom na rabo energije za povečanje energetske učinkovitosti, ki bremeni daljinsko toploto, električno energijo ter trda, tekoča in plinasta goriva. Prispevek za energetske učinkovitosti plačuje vsak končni odjemalec elektrike in zemeljskega plina iz omrežja operaterju, vsak končni odjemalec toplote iz omrežja, ter trdih, tekočih in drugih plinastih goriv pa dobavitelju energije. Operaterji in dobavitelji toplote iz omrežja ter trdih, tekočih in drugih plinastih goriv zbrana sredstva iz prvega odstavka tega člena nakazujejo Eko skladu.

Skupni cilj v višini 1,5 % letno oziroma 1 % v letih 2014 in 2015 ter 1,25 % v letih od 2016 do 2018, bo med dobavitelje energije in Eko sklad razdeljen z aktom, ki ga bo sprejela vlada. Obveznost bo razdeljena tako, da bo polovica 1,5 % cilja dodeljena Eko skladu, pri čemer ciljna vrednost prihrankov, ki jih bo moral izvesti Eko sklad, v začetnih letih ne bo zmanjšana. Tako bo cilj Eko sklada v posameznih letih v obdobju 2014 – 2020 znašal 0,75 % letno, kar glede na povprečno porabo v obdobju 2010 do 2012 znaša 262 GWh letno. Tako bodo prihranki, ki jih bo z ukrepi izvedenimi v celotnem obdobju 2014 do 2020, zagotovil Eko sklad, v letu 2020 znašali 1.831 GWh, kumulativni prihranki v celotnem obdobju pa 7.336 GWh.

Na podlagi določbe energetskega zakona bo Vlada določila višino prispevka za energetske učinkovitosti in sicer tako, da bo vsa energija, ne glede na vrsto, enakomerno obremenjena.

Zakon določa, da bo Eko sklad enkrat letno na svoji spletni strani objavil poročilo o izvedenem programu, doseženih prihrankih energije, višini porabljenih sredstev za izvajanje programa in specifičnih stroških doseganja prihrankov.

Določitev ukrepov

Vrsta ukrepov, ki jih bodo lahko izvajali dobavitelji energije in Eko sklad bo določena s predpisom (uredba), na osnovi energetskega zakona. Ti ukrepi so predvsem:

- ukrepi učinkovite rabe in večje rabe obnovljivih virov energije pri proizvodnji toplote v javnem in storitvenem sektorju ter industriji in gospodinjstvih,
- ukrepi učinkovite rabe energije v stavbah,
- ukrepi učinkovite rabe energije v prometu,
- ukrepi za povečanje učinkovitosti sistemov daljinskega ogrevanja,
- programi izvajanja energetske pregledov.

Med dovoljene ukrepe se bodo uvrstili le ukrepi, ki presegajo spodnjo mejo učinkovitosti, ki je določena v izvedbenih predpisih, ki izhajajo iz Direktive 2009/125/ES

Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o vzpostavitvi okvira za določanje zahtev za okoljsko primerno zasnovo izdelkov, povezanih z energijo.

Ukrepi, ki poleg manjšega odjema energije še relativno bolj zmanjšujejo rabo energije na primarni ravni, bodo imeli večjo težo. Taki ukrepi so predvsem zmanjšanje rabe električne energije, proizvodnja električne energije iz OVE za lastno rabo in sproizvodnja toplote in električne energije. Prihranki energije iz teh ukrepov se bodo šteli skladno s prilogo IV Direktive 2012/27. V uredbi bo določeno, da se posamezni izvedeni ukrepi lahko pripišejo le eni zavezani strani. V primeru izvedbe ukrepa, ki bo financiran iz dveh zavezancev za doseganje prihrankov energije, bodo določene metode za delitev prihrankov med ta dva zavezanca.

V uredbi in v posameznih mehanizmih za spodbujanje ukrepov za povečanje energetske učinkovitosti bo poseben poudarek dan kvaliteti izvedbe ukrepov, pri čemer bodo tako za vgrajeno opremo kot za inštalaterje oziroma monterje te opreme upoštevani nacionalni ali mednarodni standardi kakovosti.

Za ukrepe, ki jih bodo izvajali zavezanci, ne bo določen način izvajanja oziroma financiranja (subvencija, kredit, financiranje s strani tretje stranke...).

Ukrepi, ki jih bodo izvajali zavezanci, bodo lahko izvedeni v vseh sektorjih, tudi v prometu in ETS sektorju.

Eko sklad bo ukrepe izvajal z dodeljevanjem nepovratnih subvencij ob investiciji.

Ne predvidevamo uporabe alternativnih ukrepov, kot jih določa deveti odstavek člena 7.

Življenjska doba ukrepov

Ukrepi, ki jih za doseganje obveznosti lahko izvajajo zavezanci in Eko sklad morajo delovati do vključno leta 2020. Življenjska doba posameznih ukrepov bo določena v Pravilniku o metodah za določanje prihrankov energije pri končnih odjemalcih.

Izračun prihrankov

Pravilnik o metodah za določanje prihrankov energije pri končnih odjemalcih določa metode za določanje prihrankov energije, doseženih s posameznimi ukrepi za izboljšanje energetske učinkovitosti (v nadaljnjem besedilu: ukrep), ki se uporabljajo pri pripravi, izvajanju in vrednotenju programov za izboljšanje energetske učinkovitosti. Pravilnik za posamezne ukrepe določa tudi način ugotavljanja porabe obnovljivih virov energije in ugotavljanja zmanjšanja emisij ogljikovega dioksida.

V pravilniku so določene metode za določanje prihrankov energije (v nadaljnjem besedilu: metode), doseženih s posameznimi ukrepi, ter način ugotavljanja porabe obnovljivih virov energije in ugotavljanja zmanjšanja emisij ogljikovega dioksida. Poleg tega je določena tudi življenjska doba oziroma trajanje učinkov za posamezne ukrepe.

Pri izračunu prihrankov, ki izhajajo iz ukrepov za povečanje energetske učinkovitosti stavb ni predvideno upoštevanje temperaturnih razlik med regijami. Za namene izračuna prihrankov iz teh ukrepov se celotna Slovenija upošteva kot ena regija.

Nadzor in poročanje o doseženih prihrankih

Energetski zakon določa, da je za poročanje in preverjanje doseganja prihrankov pristojna Agencija RS za energijo.

Zavezanci bodo Agenciji za energijo enkrat letno (do 31. marca) poslali poročilo o doseganju ciljev za preteklo leto. Obliko in vsebino poročila bo določil minister s pravilnikom. Na podlagi teh poročil agencija do 30. aprila za preteklo leto objavi vse prihranke energije, ki jih je dosegel vsak zavezanec.

Agencija bo preverila vsaj statistično pomemben delež in reprezentativen vzorec ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti, ki jih izvedejo zavezanci. S tem namenom zavezanci agenciji na zahtevo, največ enkrat na leto, predložijo zbirne statistične podatke o svojih končnih odjemalcih (in opredelijo bistvene spremembe v primerjavi s predhodnimi podatki) ter trenutne podatke o porabi končnih odjemalcev.

Kazni

Energetski zakon določa kazni za zavezance, ki ne dosegajo prihrankov oziroma ne nakazujejo sredstev za izvedbo program za povečanje energetske učinkovitosti Eko sklada. Zakon določa tudi kazni za zavezance, ki Agenciji ne poročajo skladno z določbami zakona.

Kazni so določene v razponu, tako da so lahko izrečene sorazmerno glede na težo prekrška.

S spoštovanjem,

Danijel Levičar
GENERALNI DIREKTOR

Handwritten mark or signature in the bottom left corner.

